

POUŽITÍ DĚLOSTŘELECKÉHO LETECTVA V ARMÁDNÍ OPERACI

Podplukovník Otakar Bartoň

Účelem tohoto článku je podat rozbor použití dělostřeleckého letectva ve spolupráci s dělostřelectvem v útočné i obranné operaci armády.

K pochopení celé problematiky je třeba nejprve předeslat, že dělostřelecké letectvo patří podle svého určení, výzbroje a vlastností do bojového letectva.

Je určeno k zabezpečení bojových akcí dělostřelectva, hlavně armádních a někdy i sborových dělostřeleckých skupin, a to buď vzdušným průzkumem nebo opravováním a řízením dělostřelecké palby na cíle, které není vidět z pozemních pozorovatelů a na něž nelze vždy řídit palbu pomocí zvukoměrné baterie.

Hlavním předmětem dělostřeleckého leteckého průzkumu jsou nepřátelské baterie dělostřelectva, minometné a protiletadlové, motomechanisované proudy, zálohy, palebné prostředky, sklady, štáby a p.

Bojové úkoly plní dělostřelecké letectvo buď nad vlastním územím nebo krátkými neočekávanými nálety do prostorů nepřátelských cílů zpravidla za ochrany stíhačů, protiletadlového dělostřelectva a palby dělostřelectva na zjištěné nepřátelské protiletadlové baterie.

Nejvýhodnější povětrnostní situace pro plnění bojových úkolů dělostřeleckým letectvem je při střední oblačnosti se spodní základnou mraků kolem 2000 m a při viditelnosti do 8 až 10 km.

Střední výšky letu, v kterých pracují dělostřelecké letouny, pohybují se kolem 2 až 2,5 km, při čemž nejlepší pozorování je pod úhlem $+ - 45^\circ$.

Výhodou leteckého dělostřeleckého průzkumu je jeho provádění i nad nepřátelským územím nezávisle na členitosti terénu, rychlá změna místa pozorování, obhlédnutí velkých prostorů a možnost podat zprávy ihned za letu radiem. Nevýhodou je vliv nepříznivých povětrnostních podmínek, které zčásti mají vliv na uskutečnění bojového úkolu.

Podle provedení může být letecký dělostřelecký průzkum buď zrakový nebo fotografický.

Zrakový průzkum sice umožňuje propátrat velké prostory, ale vylučuje možnost přesně a podrobně zjistit i zaznamenat objevené objekty, zvláště při současném hodnocení velkého počtu předmětů, a jsou-li tyto předměty zastřeny. Jeho trvání je časově dlouhé. Zrakový průzkum dovoluje tedy získat většinou jen povšechnou představu.

Naproti tomu fotografický průzkum zkracuje pobyt letounu ve vzduchu, dokumentačně potvrzuje skutečnost a umožňuje největší přesnost určení polohy objektu. Jeho výsledků lze však využít teprve po určité době nutné k vyvolání a vyhodnocení snímků. Při fotografování je třeba po určitou dobu udržovat určitý směr a výšku letu, což usnadňuje nepříteli vedení účinné protiletadlové palby. Proto je třeba, aby při fotografickém průzkumu prováděly osádky přiblížení k prostoru fotografování s využitím oblačnosti, přiletu se strany slunce a nalétávaly co možná z území obsazeného nepřítelem, což usnadňuje po fotografování uniknout nad vlastní území.

Střelecko-technické úkoly ve spolupráci s pozemním dělostřelectvem plní dělostřelecké letectvo buď s jednotlivými dělostřeleckými bateriemi, oddíly

nebo i skupinou, a to ve formě opravování střelby, kdy letounový pozorovatel dělostřelectva udá střelící jednotce zjištěné odchylky středního nárazu ran od cíle, nebo ve formě řízení střelby, kdy letounový pozorovatel dělostřelectva dává střelící jednotce přímo povely k opravení směru a dálky, což značně zkracuje čas potřebný k zahájení palby a trvání zastřelení, ovšem vyžaduje od letounového pozorovatele dělostřelectva dobré znalosti pravidel dělostřelecké střelecké přípravy.

Oba způsoby možno provádět na jeden i více cílů nepohyblivých i pohyblivých, a to buď na cíle předem zjištěné nebo nahodilé, t. j. zjištěné za letu, a to udáváním úhylek vzhledem na světové strany nebo na výstřelnou anebo stupňovanou dálkou.

Podrobné provedení je věcí střelících a nebudu je proto dále rozbírat. Pokládám jsem toliko za nutné uvést stručně jednotlivé úkoly, které plní dělostřelecké letectvo.

V celku z toho vyplývá, že dělostřelecký letecký průzkum je prostředek štábu dělostřelectva armády; opravování a řízení dělostřelecké palby se provádí u armádních, po případě sborových dělostřeleckých skupin.

Dělostřelecké letectvo je organisováno v samostatné letecké dělostřelecké pluky, které se skládají z jednotlivých letek a rojů typu bitevního a stíhacího letectva a lehkých letounů tvořících roje nočních korektorů.

Pro bojovou spolupráci dělostřeleckého letectva a pozemního dělostřelectva se přiděluje jednotlivé dělostřelecké bitevní letky, po případě s roji nočních korektorů, dělostřelectvu armády.

Použití dělostřeleckého letectva se zaměřením na činnost dělostřeleckých i leteckých štábů, letectvého dělostřeleckého pluku i letky v armádní útočné a obranné operaci.

Jak známo, vševojsková armáda nemá vlastní letectvo. To má ve své sestavě teprve front v hodnotě letecké armády. Je tedy třeba, aby zásadní otázky spolupráce dělostřeleckého letectva s dělostřelectvem armády byly vyřešeny již při založení frontové operace mezi velitelstvím dělostřelectva frontu a velitelstvím letecké armády.

Proto musí zpravodajské oddělení velitelství dělostřelectva frontu na základě směrnic velitele dělostřelectva frontu nebo pokynů náčelníka štábu zpracovat „Plán operačního využití leteckého dělostřeleckého pluku“ pro nastávající frontovou operaci.

Na rozdělení prostředků leteckého dělostřeleckého pluku a sestavení plánů jejich využití má vliv především zámysl velitele frontu pro operaci. Zkušenosti z války ukazují, že každá vševojsková armáda potřebuje nejméně jednu bitevní dělostřeleckou letku a roj nočních korektorů.

Plán použití dělostřeleckého letectva, zpracovaný štábem velitelství dělostřelectva frontu, je nejdůležitějším operačním dokumentem, z něhož se dozví velitel vševojskové armády ve směrnici velitele frontu vydané pro nastávající operaci o přidělení dělostřeleckého letectva a štáb letecké armády zabezpečí činnost dělostřeleckého letectva, zvláště co se týče stíhací ochrany, přidělení letišť, přesunů a otázek materiálně technických. Konečně je nutné, aby štáb letecké armády uvedl průzkumné úkoly dělostřeleckého letectva v soulad s úkoly leteckého průzkumu prováděného leteckým průzkumným plukem pro potřeby vševojskové armády, aby bylo zabezpečeno hospodárné využití obou těchto speciálních prostředků.

Při volbě letišť je třeba, aby jednotlivé letky byly umístěny na hlavním směru činnosti armády a podle situace co nejbližší k frontě společně se spolupracujícím stíhacím letectvem, a to z těchto důvodů:

- aby se zkrátila doba potřebná k cestě osádek dělostřeleckých letounů do štábu dělostřelectva armády a k příslušným dělostřeleckým jednotkám,
- aby byl usnadněn osobní styk mezi velitelem dělostřelecké letky a velitelem příslušné stíhací jednotky, která bude poskytovat dělostřelecké letce ochranu při její bojové činnosti,
- aby byla co nejkratší doba přiletu dělostřeleckých letounů na frontu.

V úvodu již bylo podotčeno, že letecký dělostřelecký pluk má ve svém počtu i stíhací letouny. Ty se umísťují především na směru, kde je třeba vyjádřit hlavní úsilí velitele fronty. Použití těchto stíhačů bude záležet nejen v zabezpečení bojové činnosti dělostřeleckého letectva, ale i v provádění dělostřeleckého vzdušného průzkumu a opravování nebo řízení dělostřelecké palby na plošné cíle, zvláště v těch případech, kdy k tomu nebude možno pro povahu vzdušné situace použít bitevních letounů (dělostřeleckých).

Protože někdy počet stíhacích letounů z početního stavu leteckého dělostřeleckého pluku nestačí k zabezpečení bojové činnosti dělostřeleckého letectva, bude třeba, aby štáb letecké armády na základě plánu operačního využití dělostřeleckého letectva, jakož i na základě početního stavu a složení letecké armády, podle jejích úkolů v nastávající operaci, zvláště pokud jde o stíhací letectvo a vyžaduje-li to vzdušná situace, vyčlenil příslušný počet stíhacích letounů k ochraně dělostřeleckého letectva.

Pokud jde o vzdálenost letišť dělostřeleckého letectva od fronty, bude se tato vzdálenost pohybovat podle druhu operace od 25 do 60 km neboli přilet bitevních letounů na frontu bude trvat do 10 minut mimo start a nabrání výšky.

Jinak nutno vždy uvažovat, jde-li o neplánované úkoly, v jakém stupni pohotovosti jsou dělostřelecké letouny.

Při pohotovosti

- číslo 1 je schopnost startu takřka okamžitá, při čemž je možno dát osádce letounu doplňkové údaje o úkolu radiem po startu,
- číslo 2 je možno start uskutečnit do 6 minut v létě a do 10 minut v zimě,
- číslo 3 je možno uskutečnit start do 20 minut.

Vzdálenost letišť od fronty může být u dělostřeleckého letectva nejvýše do 70 až 80 km, a to jen v krajním případě a po omezenou dobu, neboť za této podmínky může setrvat dělostřelecký bitevní letoun nad bojištěm jen 15 minut.

Lehké letouny — noční korektoři mohou přistávat též na letišti spojovací letky, t. j. v blízkosti VS dělostřelectva armády, po případě i na přizpůsobených letištních plochách v blízkosti dělostřeleckých skupin. Tak se zkrátí doba přiletu nočních korektorů k frontě při plnění úkolů v noci a je zabezpečeno snadné spojení mezi štábem dělostřelectva armády i dělostřeleckých skupin spolupracujících s dělostřeleckým letectvem, zvláště pokud jde o rychlé dodávání písemných zpráv, leteckých snímků, a při osobním styku osádek letounů s dělostřeleckými štáby. Je však třeba, aby k dodávání zpráv bylo využito především letounů spojovací letky, jejichž činnost je usměrněna podle stanoveného časového rozvrhu. Jedině tehdy, když naléhavost zprávy vyžaduje, aby byla dodána dělostřelectvu

ihned mimo pořadí, lze využít k dodání zprávy i letounů z roje nočních korektorů, nejsou-li vyčerpány jejich speciální lety. Jinak kdyby nestačil počet početního stavu dělostřeleckého letectva, je povinností štábu letecké armády přidělit dělostřelecké letce potřebné spojovací letouny.

Velitel leteckého dělostřeleckého pluku vydá pak na základě nařízení štábu letecké armády příslušné rozkazy k zabezpečení bojové činnosti jednotlivých letek a rojů se svého hlediska.

Kromě speciálních otázek je povinen především vyřešit složení štábu jednotlivých letek, které většinou působí samostatně v rámci dělostřelectva armády. Proto velitel leteckého dělostřeleckého pluku musí posílit důstojníky svého štábu štáby jednotlivých bitevních letek. Sám pak se svým užším štábem je na VS, kde má většinu svých prostředků, a úkoly dostává od štábu letecké armády. Těsně spolupracuje se štábem velitelství dělostřelectva frontu a kontroluje a usměrňuje činnost jednotlivých letek a rojů.

Z toho, co bylo uvedeno, vysvítá i podřízenost dělostřeleckého letectva. To znamená, že po stránce leteckého velení a zabezpečení podléhá příslušnému štábu letecké armády a po stránce operační že mu ukládá úkoly příslušný štáb dělostřelectva armády.

Jednotlivé osádky dělostřeleckých letounů jsou po dobu spolupráce s dělostřelectvem podřízeny příslušnému veliteli dělostřelecké jednotky, to znamená, že povolení k odletu z úkolu dostávají od tohoto dělostřeleckého velitele, i musí-li uniknout z prostoru, když se objeví nepřátelští stíhači.

*

Proberu nyní otázky použití dělostřeleckého letectva s hlediska štábu dělostřelectva armády a dělostřelecké letky. Navážu na článek otištěný ve Vojenské mysli čís. 4 z roku 1953, kde jsem při plánování a organizaci dělostřeleckého průzkumu v útočné operaci armády uvedl hlavní otázky použití dělostřeleckého letectva, ale jen ve spojitosti s činností štábu dělostřelectva armády.

Podkladem pro způsob použití dělostřeleckého letectva velitelem dělostřelectva armády je směrnice velitele dělostřelectva frontu. Rozpracování úkolů provede zpravodajské oddělení štábu dělostřelectva armády na základě směrnic velitele dělostřelectva a pokynů náčelníka štábu v součinnosti buď přímo s velitelem dělostřelecké letky nebo se styčným důstojníkem, kterého vysílá velitel letky na dobu trvání operace k štábu dělostřelectva armády, a s příslušnými odděleními štábu armády.

Základním plánovacím dokumentem pro použití dělostřeleckého letectva dělostřelectvem armády je „Plán použití dělostřeleckého letectva“. Při sestavování plánu je třeba po zkušenostech z Veliké vlastenecké války při přidělování letounů vycházet z kalkulační zásady: Na každý dělostřelecký oddíl armádní dělostřelecké skupiny jeden bitevní letoun. Zbytek si ponechá štáb dělostřelectva armády k vlastní dispozici, zvláště k plnění průzkumných úkolů a k zesílení jednotlivých směrů bojové činnosti.

Pokud jde o použití v přípravném období operace, je účelné, aby dělostřelecké letky bylo použito centrálně štábem dělostřelectva armády, zvláště pro plnění průzkumných úkolů fotografováním, a teprve dva až tři dny před zahájením operace aby byly jednotlivé roje určené k plnění střelecko-technických úkolů přiděleny armádní dělostřelecké skupině. O přidělení rojů a jejich použití, zvláště o počtu vzletů, se dozví armádní dělostřelecká

skupina z „Nařízení pro průzkum štábu dělostřelectva armády“.

Na základě plánu použití zpracovává se „Nařízení pro použití dělostřeleckého letectva“, které dostává velitel letky. V něm musí být uvedeno:

- všeobecná charakteristika nepřítele, zvláště jeho přední okraj, rozmístění a činnost nepřátelského protiletadlového dělostřelectva a stíhacího letectva,
- úkoly, které bude dělostřelecké letectvo plnit v jednotlivých fázích operace, t. j. úkoly průzkumné, zvláště fotografické a střelecko-technické, pro které dělostřelecké jednotky, jejich rozmístění a předpokládané výšky drah střel,
- zabezpečení úkolů zvláště s hlediska protiletadlové obrany a spojení,
- doba, místo a způsob podávání hlášení.

Nařízení pro použití dělostřeleckého letectva se zpracovává na dobu trvání celé operace a postupně se podle vývoje situace a požadavků na doplňkový průzkum doplňuje a upřesňuje.

Protože hlavním pojetím dělostřeleckého letectva je radio a bez spolehlivého a srozumitelného radiového spojení není možno z letounu opravovat a řídit střelbu, musí zabezpečení radiového spojení věnovat zvýšenou pozornost i náčelník spojení velitelství dělostřelectva armády.

Bude to nejen otázka organisace radiového spojení mezi dělostřeleckým letounem, styčným důstojníkem dělostřelecké letky a štábem dělostřelectva armády, spojení s armádní dělostřeleckou skupinou a jejími střilejícími jednotkami, ale i se stíhači a leteckou zabezpečovací a hláskou službou.

Proto při řešení spojení musí navzájem těsně spolupracovat náčelník spojení velitelství dělostřelectva armády s náčelníkem spojení leteckého dělostřeleckého pluku a vyřešit nejen radiové signály pro prověření mezi střilejícími dělostřeleckými jednotkami a spolupracujícími letouny, ale i ostatní signály usnadňující a zkracující bojovou činnost dělostřeleckého letectva.

Konečně v zájmu spolehlivého radiového spojení bude třeba, aby náčelník spojení velitelství dělostřelectva armády organisoval včas, ihned na začátku přípravného období, přezkoušení radiových stanic a způsobilost obsluhy jednotlivých pozemních dělostřeleckých radiových stanic. O přezkoušení stavu radiových prostředků se sestaví zápis, který předkládá náčelník spojení náčelníkovi štábu dělostřelectva armády.

Ovšem použití radia je úspěšné jen tehdy, když jsou nejen osádky dělostřeleckých letounů a dělostřelečtí radisté dobře vycvičení, ale když i příslušníci štábu dobře ovládají radiové spojení.

Spojení mezi štábem dělostřelecké letky a dělostřelectvem armády je možno kromě radiem uskutečnit též po linkové síti velitelství frontu a letecké armády nebo pomocí spojovacích letounů.

Některé zvláštnosti bojové činnosti dělostřeleckého letectva

Dělostřeleckého letectva musí být zásadně použito na hlavním směru armádní operace, kde je též i většina dělostřelectva armády. Při stanovení úkolů je nutné vycházet jednak z úkolu, směrnic velitele a pokynů náčelníka štábu, z počtu plánovaných letů jednotlivých druhů letounů pro danou operaci, ze stavu výcviku osádek a jejich schopnosti plnit dané úkoly a z pozemní i vzdušné situace na bojišti.

Hloubka leteckého dělostřeleckého průzkumu závisí na možnostech jeho

využití palbami dělostřeleckého letectva. Dělostřelecký letecký průzkum bude tedy veden do vzdálenosti asi 15 až 20 km od linie fronty.

Fotografování velkých prostorů provádí průzkumný pluk. Od dělostřeleckého letectva nelze požadovat fotografování celých souvislých ploch. Je totiž vyzbrojeno letouny B-33, kterými nelze s úspěchem provádět řadové snímky, které vyžadují dodržení přesného kursu. Proto je třeba omezit požadavky na letecký průzkum prováděný dělostřeleckým letectvem na fotografování jednotlivých cílů, při čemž provedení snímků musí být takové, aby z nich mohl být určen příslušný cíl topograficky, t. j. v souřadnicích. Jinak nelze ve většině případů využít snímku k přípravě prvků pro dělostřeleckou palbu. Na snímku je třeba co možná vždy zachytit dva vztažné body, které nesmějí být blízko k okrajům snímku. Nejvýhodnější měřítko leteckých snímků pro potřebu dělostřeleckého letectva k určení polohy cíle jsou: 1 : 10 000 až 1 : 15 000 a pro podrobné studium objektů měřítko 1 : 3000 až 1 : 5000.

Hodnota skreslení snímku závisí pak

- na vzdálenosti určovaného bodu od hlavního bodu snímku (který je ve středu snímku); čím je větší vzdálenost, tím je větší skreslení,
- na převýšení bodu nad rovinou; čím je větší převýšení, tím je větší skreslení,
- na výšce snímku (to znamená, z jaké výšky byl pořízen); čím je výška větší, tím je menší skreslení.

Má tedy poloha předmětu vzhledem ke středu a výšce snímku velký význam.

Zpracování leteckých snímků, t. j. vyvolání a kopírování snímků provádí podle požadavků štábu dělostřeleckého letectva armády fotografická četa příslušné fotografické letky. Tato četa musí být umístěna na stejném letišti s dělostřeleckou letkou. Hrubé vyhodnocení snímku provádějí jednotlivé osádky a podrobné vyhodnocovací práce, t. j. topografické určení polohy cíle a jeho rozlohy, fotografické čety dělostřeleckých měřických oddílů. Ty vynášejí výsledky na mapy v měřítku 1 : 25 000 a opatřují je legendou. Mapy jsou pak vydávány podřízeným dělostřeleckým jednotkám štábem dělostřeleckého letectva armády.

Nepřátelské objekty je nutno fotografovat plánovitě během celého přípravného období a vycházet z fotografického materiálu pořízeného leteckým průzkumným plukem, který zpravidla provádí první fotografování před přijetím předběžného rozhodnutí, další 6 až 8 dní před zahájením operace podle požadavků velitelství armády a poslední kontrolní fotografování 1 až 2 dny před zahájením operace. V těchto lhůtách budou prováděny i hlavní fotografické úkoly dělostřeleckého letectva, při čemž letecký dělostřelecký průzkum musí doplňovat zprávy získané jinými druhy pozemního průzkumu, zvláště zvukoměrného, a naopak.

Součinnost dělostřeleckého leteckého průzkumu se zvukoměrným průzkumem je zvláště důležitá. Vzdušný průzkum nedoplňuje jen zvukoměrný průzkum, nýbrž dovoluje provést i kontrolu určení palebných postavení nepřátelských baterií a zvláště klamných palebných postavení, o jejichž existenci na základě zvukoměrného průzkumu můžeme jen usuzovat.

I k zjišťování nepřátelských protiletadlových baterií lze s výhodou, jak ukazují zkušenosti z Veliké vlastenecké války, využít spolupráce dělostře-

leckého letectva se zvukoměrnými prostředky, které jsou připraveny k zjišťování nepřátelských protiletadlových baterií v době bojové činnosti dělostřeleckých letounů nad možnými prostory rozmístění nepřátelských protiletadlových baterií. Tak lze též získat podklady o systému nepřátelské protiletectvé obrany.

Poslední snímky třeba pořídit do jednoho dne před zahájením dělostřelecké přípravy a dodat je dělostřeleckým jednotkám 6 až 8 hodin před zahájením zastřelení, aby mohly být provedeny změny v přidělování cílů, zastřeleny nové cíle, připraveny prvky střelby a rozděleno střelivo v palebných postaveních.

K dosažení úspěšných výsledků fotografického průzkumu je třeba, aby v nařízení pro použití dělostřeleckého letectva bylo podrobně uvedeno, jaké snímky, z kterého prostoru, v jakém měřítku, za jakým účelem a kdy mají být provedeny; dokdy, jak, kam, komu a v kolika kopiích mají být dodány. I tyto úkoly musí být proto plánovány v plánu použití dělostřeleckého letectva.

Proto při jeho sestavování si musí veškeré tyto podrobnosti uvědomit náčelník zpravodajského oddělení velitelství dělostřelectva armády a zvláště orgán zpracovávající plán.

Dále je nutno mít na paměti, že osádky letounů jsou při plnění průzkumných a zvláště fotografických úkolů téměř vždy vystaveny činnosti nepřátelských stíhačů a protiletectvé obrany, což se projevuje i na kvalitě a kvantitě získaných zpráv a na způsobu plnění úkolů osádkami.

Kromě toho má na taktiku průzkumu a na způsob plnění úkolů osádkami vliv roční i denní doba a povětrnostní situace, při čemž nejobtížnější je podzim, kdy se předměty nerýsují plasticky. Proto na podzim a i na jaře je třeba provádět průzkum pro špatnou viditelnost z malé výšky a fotografovat ve větších měřítkách než v létě a v zimě. Ovšem provedení průzkumu z malých výšek vyžaduje od osádek dobrou znalost prostoru, neboť pro velkou rychlost je orientace ztížena, osádka může být nad objektem a pozorovat ho jen po krátkou dobu.

Za soumraku je možno i přes nedostatek osvětlení získat cenné zprávy, poněvadž většinou s příchodem tmy začínají přesuny a za svítání někdy teprve docházejí proudy do míst odpočinku. Ráno je třeba provádět kontrolu nočního průzkumu k zabezpečení jeho nepřetržitosti.

K provádění střelecko-technických úkolů je nejvhodnější časné jitro při východu slunce.

Cíle, na které se provádí opravování a řízení dělostřelecké palby dělostřeleckým letectvem, lze v podstatě rozdělit na tři charakteristické skupiny, z nichž každá vyžaduje zvláštní organizace a způsobu provedení dělostřelecké střelby.

První skupina:

Cíle pečlivě zamaskované, jejichž průzkum vyžaduje mnoho času. K těmto cílům patří zvláště nepřátelská palebná postavení a palebné sruby.

Druhá skupina:

Cíle, jejichž poloha na mapě je známa a nevyžaduje při vyhledávání ze vzduchu velkou námahu, t. j. ani čas. Do této skupiny patří prostory pro daleké palby, orientační body, mosty, osady a prostory, na něž jsou prováděna palebná soustředění.

Třetí skupina:

Pohyblivé cíle, zvláště tankové a motomechanisované jednotky na pochodu, přesunující se automobilní proudy a p.

Každou operaci je třeba utajit, aby bylo dosaženo překvapení. K tomu je též velmi důležité uskutečňovat bojovou činnost dělostřeleckého letectva, jeho lety a manévry nad frontou tak, aby nepřítel nemohl usuzovat na připravovanou operaci, zvláště co do prostoru a směru.

Aby výsledky bojové činnosti byly co nejlepší, musí být i dělostřelecké letectvo zabezpečeno mapovým materiálem, a to každá osádka k plnění průzkumných úkolů mapami příslušného prostoru v měřítku 1 : 50 000 a k plnění střecko-technických úkolů po případě i fotoplány svého zájmového prostoru, nejlépe v měřítku 1 : 10 000. Jeden fotoplán podle zkušeností má zachytit rozlohu do 20 km².

Činnost styčného důstojníka dělostřelecké letky

Pro tuto funkci je třeba vybrat jednoho ze schopných letounových pozorovatelů dělostřelectva, který je dobře obeznámen se stavem své letky a s jejím použitím, aby tak byl platným poradcem u štábu dělostřelectva armády.

Kromě informace, kterou styčný důstojník přednese náčelníkovi zpravodajského oddělení štábu dělostřelectva armády o stavu a bojové pohotovosti své letky, je povinen:

- předávat veliteli letky veškeré úkoly;
- před jednotlivými lety hlásit štábu letky vzdušnou situaci v prostoru činnosti a neustále sledovat činnost nepřátelského letectva, což dává možnost stanovit některé pravidelnosti v objevování se nepřátelských letounů nad frontou. Doby, kdy obvykle nebývají nepřátelské letouny ve vzduchu, je nutno využívat pro vlastní úkoly dělostřeleckého letectva;
- organisovat nepřetržité pozorování vzdušné situace v prostoru činnosti dělostřeleckého letectva a otevřenou řečí radiem oznamovat letounům počet objevivších se nepřátelských letadel, jejich vzdálenost od vlastních letounů, s které strany se objevily, a jejich výšku letu;
- oznamovat štábu dělostřelecké letky souřadnice známých cílů, jejich čísla daná štábem dělostřelecké armády, souřadnice zastřílených vztažných bodů a těch, na které jsou připraveny počáteční prvky pro střelbu;
- po skončení činnosti jednotlivých osádek hlásit štábu letky souhrn činnosti každé osádky s krátkým rozбором všech kladů a nedostatků;
- každodenně k večeru hlásit souhrnně štábu letky pozemní i vzdušnou situaci;
- při změně styčných důstojníků odevzdat veškeré informace střídajícímu styčnému důstojníkovi.

Aby tuto svou činnost mohl správně vykonávat, je na druhé straně povinností štábu dělostřelectva armády — orgánu zpravodajského oddělení pověřeného organisací dělostřeleckého leteckého průzkumu — dávat styčnému důstojníkovi náčrty cílů a zvláště oznamovat zjištěná rozmístění nepřátelských protiletadlových baterií, informovat jej denně o nově zjištěných cílech jinými prostředky pozemního průzkumu a včas mu dodávat všechny doplňkové úkoly pro dělostřeleckou letku.

Doklady zpracovávané štábem dělostřelecké letky

Dělostřelecká letka vede tyto hlavní dokumenty k organizování své bojové činnosti:

Plánovou tabulku letů.

Plán spojení.

Nařízení pro provedení průzkumných a střelecko-technických úkolů a nařízení pro spojení, která jsou většinou vydávána ústně a zaznamenávána ve výpise u štábu letky.

Rozpočty šturmana s příslušnými mapami.

Bojová hlášení osádek, zpracovaná jimi po přistání o splnění bojového úkolu, která jsou podle povahy dodávána buď ihned nebo v souhrnném operačním a zpravodajském hlášení štábu pluku a dělostřelectvu armády.

Výkazovou mapu zpráv.

Hlášení o bojovém a početním stavu dělostřelecké letky.

Válečný deník.

V souhrnném zpravodajském hlášení, které je jedním z nejdůležitějších dokumentů velitelství dělostřelecké letky, musí být při hlášení cílů uvedeny nejen zprávy charakterisující cíl, ale též jeho přesná poloha v pravoúhlých souřadnicích a v závěru hlášení návrhy na další činnost, jakož i návrh opatření, jak ji uskutečnit.

Úkoly dělostřelecké letky v armádní útočné operaci

Úkoly je nutno plnit v závislosti na hlavních úkolech, které plní dělostřelectvo, zvláště armádní dělostřelecká skupina, při zabezpečení armádní operace.

Všeobecné úkoly průzkumu byly již probrány v dřívějších statických článku. Nelze však zapomenout na průzkum bojem nepřítele a na jeho protipřípravu. I když nelze předem stanovit, zda budou provedeny, nutno s nimi v plánu použití počítat. V obou případech startují dělostřelecké letouny z pohotovosti na smluvené znamení ke zjištění cílů a řízení dělostřelecké palby na ně. Konečně po ukončení nepřátelské protipřípravy zjišťují dělostřelecké letouny nepřátelské posilové dělostřelectvo přemísťující se na své úseky nebo do hloubky a řídí na ně dělostřeleckou palbu.

Dále je třeba stanovit dělostřelecké letce doplňkové úlohy na základě výsledků průzkumu provedeného v přípravném období. To znamená především zjištění baterií, které nebyly zjištěny během přípravného období. K tomu je třeba, aby za dělostřelecké přípravy byly dělostřelecké letouny v době posledního dělostřeleckého přepadu připraveny ve vzduchu k zjišťování a umlčování nově se objevivších nepřátelských baterií.

Dalším úkolem bude zabezpečení zasazení druhých sledů armádních sborů do boje, t. j. zpravidla mechanisovaných divisí, a to v době dělostřeleckého přepadu prováděného před zasazením mechanisované divise do boje, kdy opět je nutno, aby příslušný počet dělostřeleckých letounů spolupracujících s dělostřelectvem armády byl ve vzduchu.

Konečně za boje mechanisovaných divisí o druhé pásmo nepřátelské obrany bude třeba počítat s určitým počtem vzletů dělostřeleckého letectva.

To jsou v podstatě hlavní úkoly dělostřeleckých bitevních rojů přidělených armádní dělostřelecké skupině v první den operace.

Druhý den operace bude pak nejdůležitější činností dělostřeleckých osádek spolupracujících s armádní dělostřeleckou skupinou opravování a řízení

střelby na cíle, které nutno umlčet před zasazením armádní nebo frontové rychlé skupiny do průlomu.

V dalším, druhém období armádní útočné operace dochází k rozvinutí úspěchu, obklíčení nebo pronásledování ustupujícího nepřítele a boj s přicházejícími operačními zálohami. Tu vychází rychlá skupina do operační hloubky a dělostřelectvo ji podporuje až na hranici svého dostřelu. Pozorování bude zpravidla ztíženo a řídit dělostřeleckou střelbu z pozemních pozorovatelů, zvláště za pronásledování, nebude mnohdy možné. Zvláště v této době bude výhodné použít dělostřeleckého letectva přiděleného armádní dělostřelecké skupině k řízení dalekých paleb na ustupujícího nepřítele, na jeho dělostřelectvo a na důležité objekty k zabránění ústupu nepřítele.

Ovšem v této době je nutno uvážit i tu skutečnost, že se vzdálenost letiště dělostřelecké letky od čela pronásledujících jednotek značně prodlužuje, čímž se ztěžuje i radiové spojení, a setrvání osádek ve vzduchu je omezené. Prakticky, kdyby vzdálenost letiště od pracovního prostoru osádky nad bojištěm dosáhla 100 km, mohlo by dělostřelecké letectvo plnit úkol nad bojištěm jen 5 minut, což je tak krátká doba, že by během ní prakticky žádný úkol nemohl být splněn.

V době třetího období armádní útočné operace, kdy dochází k obklíčení a ničení nepřítele, bude provádět dělostřelecké letectvo řízení dělostřelecké palby na těch směrech a na ty cíle nebo prostory, kde je třeba vyjádřit hlavní úsilí dělostřelectva při umlčování, izolaci a ničení obklíčeného nepřítele a zamezit mu probít se z obklíčení. Budou to zvláště nepřátelské tankové jednotky a samohybné dělostřelectvo, s jejichž pomocí má nepřítel největší naději prolomit obklíčovací kruh.

Podle zkušeností z Veliké vlastenecké války docházelo obyčejně k dovršení obklíčení a ničení nepřítele v prostorech velkých měst, kde pozemní průzkum a pozorování dělostřelecké střelby z pozemních pozorovatelů nemůže z počátku plnit úspěšně své úkoly. Bude tu tedy účelné používat dělostřeleckého letectva. Ovšem spolupráce s dělostřelectvem musí být velmi důkladně propracována.

Použití nočních korektorů je třeba usměrnit na přeskupování nepřítele po komunikacích, které bude provádět během jednotlivých nocí, a to zvláště na přeskupující se dělostřelectvo (i na kočující jednotky v prostorech palebných postavení) a na rychlé jednotky přisunované z hloubky k zamezení našeho dalšího pronikání. I tu kromě průzkumu možno při vhodném osvětlení cílů plnit i střelecko-technické úkoly, ovšem je nutno si uvědomit, že spojovací letouny, kterými jsou vybaveny roje nočních korektorů, jsou pomalé neozbrojené letouny, které mohou splnit své úkoly jen v prostoru mimo dosah nepřátelské protiletadlové palby.

Pokud jde o úkoly dělostřeleckých letounů, které si ke své dispozici ponechává štáb dělostřelectva armády, bude jich použito jednak k provádění doplňkového průzkumu, jednak k zesílení činnosti dělostřeleckého letectva přiděleného armádní dělostřelecké skupině, a to zvláště za pronásledování nepřítele. Je též účelné vyčlenit dvojici letounů pro spolupráci s armádní rychlou skupinou v době jejího boje v operační hloubce, kdy je třeba, aby měla zabezpečeny své boky.

Dále bude nutné pamatovat na dělostřelecké zabezpečení boje s přicházejícími zálohami a na pomoc při odrážení možných protiúderů nepřítele. V obou těchto případech, kdy se situace často stává nepřehlednou, bude mít významnou úlohu dělostřelecké letectvo ve spolupráci s dělostřelectvem armády.

Konečně zkušenosti z Veliké vlastenecké války ukazují, že za útočných operací bylo třeba průměrně na každých 50 km provést přechod řeky, který se musí s dělostřeleckého hlediska zabezpečit.

Dojde-li k násilnému přechodu řeky s plánovitou přípravou, bude třeba získat podklady pro naplánování dělostřeleckého útoku, t. j. cíle na druhém břehu obsazeném nepřítelem. Bude-li pokrytost a tvárnost terénu na druhém břehu ztěžovat pozemní průzkum a bude-li za velkými vodními hladinami ztížen i zvukoměrný průzkum, bude hlavní těžiště průzkumu dělostřeleckých cílů spočívat na dělostřeleckém letectvu.

Rovněž tak tomu bude v zalesněných horských nebo bažinatých krajinách, kde pozemní průzkum prováděný i speciálními dělostřeleckými měřicími prostředky (zvukoměrnými a optickými) nezabezpečuje v plné míře splnění úkolů protibaterijní činnosti. Tu řízení dělostřelecké palby dělostřeleckým letectvem nabývá velké důležitosti a jeví se podle zkušeností z Veliké vlastenecké války jako nejspolehlivější prostředek.

Na všechny tyto okolnosti je třeba pamatovat při sestavování plánu použití dělostřeleckého letectva a využít pro tyto případy k zesílení činnosti letounů přidělených armádní dělostřelecké skupině část těch letounů, které si ponechal štáb dělostřelectva armády, a konečně během boje usměrňovat použití dělostřeleckého letectva u armádní dělostřelecké skupiny.

Úkoly dělostřeleckého letectva v armádní obranné operaci

Charakteristický rys obrany, t. j. relativní nedostatek sil a prostředků nahrazovaný dovedným manévrem, což pro dělostřelectvo znamená manévrem nejen pohybem, ale zvláště palbou, bude možno velmi dobře uvést v soulad s činností dělostřeleckého letectva, neboť to jako každé jiné je v manévru nejspolehlivějším a nejpohyblivějším prostředkem. Konečně požadavek aktivity obrany musí vyjádřit svou činností i dělostřelectvo. Aktivnosti obrany bude velmi na prospěch dobrá spolupráce dělostřelectva s dělostřeleckým letectvem.

Protože přechod do obrany předem vybudované mimo přímý dotyk s nepřítelem je případ velmi řídký, málo typický a zkušenosti z Veliké vlastenecké války ukazují, že přechod do obrany byl nejčastěji prováděn za podmínek přímého dotyku s nepřítelem, omezím se dále jen na tento poslední případ.

Tu půjde o použití dělostřeleckého letectva v době, kdy armádní dělostřelecká skupina svými dalekými palbami působí ztráty přisunovaným silám nepřítele, zdržuje přibližování a rozvinování jeho hlavních sil, jakož i zaujetí východiště útoku. Tyto úkoly, ať už jde o průzkum nebo řízení a opravování dělostřelecké palby, bude plnit dělostřelecké letectvo v přípravném období operace.

Zvláště však je účelné použít dělostřeleckého letectva za protipřípravy, kdy bude řídit palbu na nepřátelské baterie nebo na nově se objevující cíle. Ovšem, aby bylo možné protipřípravu dobře naplánovat, budou kladeny velké požadavky na dělostřelecké letectvo, aby během přípravy dodalo hodnotné zprávy o uskupujícím se nepřátelském dělostřelectvu a o jeho tankových jednotkách, zvláště ve východišti útoku. Konečně zprávy získané za protipřípravy umožní upřesnit uskupení prvního útočného sledu nepřítele.

Dále v době boje armády o udržení hlavního pásma obrany, kdy dochází k provedení protiútoků druhými sledy armádních sborů a armádní dělostřelecká skupina (a i ostatní dělostřelectvo určené k protibaterijní čin-

nosti) umlčuje nepřátelské dělostřelectvo a zabráňuje přístupu záloh nepřítele z hloubky, je třeba, aby dělostřelecké letectvo vyhledávalo nejškodlivější baterie, které nelze pozorovat z pozemních pozorovatelů, a řídilo na ně palbu.

Další důležitý moment použití dělostřeleckého letectva bude v době ničení nepřítele v taktické hloubce naší obrany, kdy prolomil hlavní pásmo obrany. Tu bude třeba, aby dělostřelectvo svými palbami spolupůsobilo k zamezení přeskupení sil protivníka na směr našeho předpokládaného protiúderu. Vhodným použitím dělostřeleckého letectva v této dynamicky se vyvíjející situaci může být úspěšně řízena palba na nepřátelské dělostřelectvo a tankové jednotky.

Konečně před provedením protiúderu druhým sledem armády předchází krátká dělostřelecká příprava, kdy dělostřelectvo umlčuje nepřátelské tanky, dělostřelecké baterie a shromažďuje pěchotu.

Při všech těchto případech lze využít dělostřeleckého letectva, neboť použití ostatních druhů průzkumu, zvláště zvukoměrného, bude více méně omezené, ať už co do výhledu, nebo zvláště u zvukoměrného průzkumu, vzhledem k nasycení bojiště palbou.

Přechází-li armáda do protiofensivy, jejíž příprava je velmi složitá a vyžaduje a klade na průzkum obzvláště odpovědné úkoly za stále a rychle se měnící situace, bude úkolem dělostřeleckého letectva upřesňovat hlavní uskupení nepřátelského dělostřelectva na jednotlivých útočných směrech nepřítele k získání podkladů k naplňování dělostřeleckého zabezpečení protiofensivy.

Ochrana dělostřeleckého letectva v armádní operaci

Z uvedených úkolů, které plní dělostřelecké letectvo v armádní operaci, vyplývá, že nebude vždy třeba poskytovat dělostřeleckému letectvu ochranu stíhací v době plnění bojových úkolů.

V průběhu operace bude dělostřelecké letectvo plnit své úkoly zpravidla v době, kdy i ostatní letectvo zabezpečuje bojovou činnost pozemních vojsk, a to ať už jde o přímou leteckou přípravu útoku, nebo jinou bojovou činnost. Za útočné operace to bude při zasazování druhých sledů armádních sborů nebo armádní nebo frontové rychlé skupiny, obklíčení nebo ničení nepřítele v období rozhodujícího úderu. Za obranné operace bude dělostřelecké letectvo plnit úkoly při provádění úderů na přisunované útočné síly, zabráňování přiblížování, rozvinování a zaujetí východiště útoku nepřítelem, za protipřípravy, boje o udržení hlavního pásma naší obrany, nebo protiútoky a při ničení nepřítele v taktické hloubce naší obrany protiúderu. V těchto obdobích budeme mít zpravidla nad prostorem operace převahu ve vzduchu. Ochrana dělostřeleckého letectva bude nejnaléhavější jediné v přípravném období operace a pak jenom tehdy, nebude-li naše letectvo nepřetržitě nad bojištěm, a přesto bude třeba použít dělostřeleckého letectva. Na příklad v době pronásledování, v době přípravy plánovitého násilného přechodu řeky v hloubce obrany protivníka a p.

V uvedených případech je třeba, aby dělostřelecký letecký průzkum nebo opravování a řízení střelby bylo prováděno v některé přestávce, kdy nejsou nepřátelští stíhači přítomni v prostoru daného cíle, nebo není-li zjevná vlastní převaha ve vzduchu, zabezpečit bojovou činnost dělostřeleckého letounu stíhací ochranou.

Při tom je nutné, aby celková doba pobytu dělostřeleckého bitevního letounu ve vzduchu byla omezena na nejkratší dobu, t. j. asi na 35 minut, z toho nad frontou 10 až 15 minut. Tato doba je podmíněna tím, že letištní plochy nepřátelských stíhačů jsou obvykle v takové vzdálenosti od fronty, že může být dělostřelecký letoun se stíhacím doprovodem po 10 až 15 minutách činnosti nad frontou napaden nepřátelskými stíhači.

Proto je výhodné v takovýchto případech provést k řízení střelby na předpokládané cíle získané jinými druhy průzkumu (zvláště zvukoměrným) dva vzlety, a to první průzkumný, kdy je letoun ve vzduchu s doprovodem stíhačů asi 35 minut, počítaje v to čas od startu do přistání. Druhý let k řízení nebo opravování dělostřelecké střelby je nutno pak provést v mezidobí, kdy nejsou nepřátelští stíhači ve vzduchu. V uvedených případech jeví se též nutnost využít k plnění bojových úkolů dělostřeleckého letectva i dělostřeleckých stíhacích letounů, které pak plní úkol podle intenzity činnosti stíhačů nepřítel v jedné nebo více dvojicích.

Organisovat zabezpečení bojové činnosti ochranným doprovodem stíhačů je povinností velitele dělostřelecké letky (pluku), který musí projednat s velitelem stíhací jednotky při přípravě letu všechny podrobnosti. Výsledky jsou pak zaznamenány v „plánové tabulce součinnosti“ (se stíhacím letectvem). Velitelem utvořené smíšené bojové skupiny je pilot dělostřeleckého letounu.

Na ochranu jednoho dělostřeleckého letounu je třeba počítat podle zkušeností z Veliké vlastenecké války podle vzdušné situace se 4 až 6 stíhači, při čemž dva letouny jej přímo doprovázejí letíce blízko něho s úkolem nepřipustit nepřátelské stíhače k dělostřeleckému letounu, při čemž se nesmí od něho vzdálit. Zbývající čtyři letouny provádějí zajištění ve vzdálenosti asi 1000 m (na dohled) a s převýšením 500 až 800 m nad přímým doprovodem s úkolem sestřelovat nepřátelské stíhače a nedovolit jim zaútočit na dělostřelecký letoun.

Povinnosti jednotlivých osádek a spolupracujícího dělostřelectva

Služba u dělostřeleckého letectva je čestná, odpovědná a velice obtížná. Příslušníci dělostřeleckého letectva musí zosobňovat nekonečnou oddanost vlasti, pevnou povahu a vůli, vytrvalost a chrabrost, jakož i víru v úspěch a houževnatost. Musí být čestní, poctiví, důvtipní a všestranně tělesně zdatní. Musí se umět správně orientovat, rozhodovat v nejasné situaci a mít smysl pro vzájemnou pomoc.

Kromě těchto všeobecných předpokladů a umění pilotů skvěle řídit letoun musí dělostřelecké letecké osádky ovládat taktiku, organizaci a takticko-technická data vlastního dělostřelectva a dělostřeleckého měřického průzkumu, organizaci, taktiku a takticko-technická data nepřítel, a to jak pozemního, tak i vzdušného.

Taktika a takticko-technická data jim umožní určit uskupení nepřítel a znalost organizace učinit předpoklady o množství nepřátelského dělostřelectva. Dále musí bezpečně ovládat organizaci spojení a neustále studovat navigaci a povětrnostní situaci.

Nestačí jen potřebné nepřátelské objekty nalézt, ale je třeba umět je i správně zhodnotit.

Mimo to je nutné, aby dělostřelecké osádky využily každého okamžiku k obeznámení se se všeobecnými úkoly v nastávající operaci k pečlivému studiu svého budoucího prostoru, kde budou plnit bojové úkoly, neboť

orientovat se podle mapy teprve za letu není již možné. Tu slouží mapa jediné jako pomůcka k upřesnění detailů.

Tato skutečnost je zvláště důležitá v útočné operaci při boji v hloubce, kdy může dojít k přenesení úsilí i na jiný směr, který nelze vždy předvídat předem, a dále v obranné operaci, kdy se armádní protiúder plánuje ve dvou až třech variantách s přihlédnutím k možným útočným směrům nepřítele. Z těchto důvodů je nutné, aby osádky byly usměrněny na podrobné studium terénu na možných směrech protiúderu a při dostatku času aby byly s nimi a se spolupracujícím dělostřelectvem probrány všechny otázky součinnosti při všech možných variantách protiúderu.

Při plnění bojového úkolu musí být každá osádka připravena k provedení střelecko-technických úkolů nezávisle na určení původního letu.

Z uvedených úkolů vysvítá, že k jejich řádnému splnění je třeba, aby i dělostřelecké štáby a jednotky spolupracující s dělostřeleckým letectvem dávaly mu jasné prostorové i časové splnitelné úkoly se zřetelem k dané situaci. Osádky musí dostat úkol do prostoru, kde ještě nebyly, nejméně 1 až 2 hodiny před provedením. Tuto dobu je nutno dodržet i u všech úkolů prováděných roji nočních korektorů v noci.

Při bojovém letu může změna situace způsobit, že osádka dělostřeleckého letounu bude musit nezávisle na druhu bojového úkolu, který dostala dříve, provést nový úkol anebo změnit způsob provádění původního úkolu. Z toho důvodu musí být dělostřelecké jednotky pracující s dělostřeleckým letounem vždy připraveny provést střelecké úkoly podle žádosti jeho osádky. Dále musí zajistit pozorování dělostřeleckých letounů ve vzduchu, jakož i pozorování nepřátelských letounů, které nutno ihned oznámit osádce ve vzduchu.

V době vedení boje, je-li bojiště nasyceno hromadnými palbami dělostřelectva, je výhodné, jak ukazují válečné zkušenosti, střílet při plnění střelecko-technických úkolů s dělostřeleckým letcem oddílovými salvami, aby dělostřelecký letec měl usnadněno pozorování.

Nakonec se ještě stručně zmíním o organizaci a bojovém použití dělostřeleckého letectva v americké armádě.

Jak známo, každá americká pěší a obrněná divise má své organické letectvo, z jehož počtu náleží divisnímu dělostřelectvu celkem 10 letounů; z toho má po dvou letounech každý dělostřelecký oddíl a velitelství dělostřelectva divise.

Tyto letouny jsou neozbrojené, nepancéřované, mají možnost přistávat na ploše dlouhé kolem 300 m. Jejich rychlost se pohybuje kolem 160 až 250 km/hod. V poslední době se jeví tendence nahradit část dělostřeleckých letounů vrtulníky.

Nevýhodou těchto dělostřeleckých letounů je okolnost, že s jejich použitím lze počítat jen při úplné převaze ve vzduchu. Při tom dosavadní kvalita dělostřeleckých letounů — jejich pomalost, neozbrojenost a žádné pancéřování — dává příznivé podmínky k jejich ničení a tím ohrožení plnění úkolů divisního dělostřelectva.

Sborové dělostřelectvo je posilováno podle požadavků velitele dělostřelectva sboru nebo armády normálními letouny z počtu letectva, jejichž osádky mají být obeznámeny se spoluprací s dělostřelectvem.

Uvedené zkušenosti ukazují

- na nepropracovanost bojového použití amerického letectva ve spolupráci s dělostřelectvem v současném boji,
- přednosti našeho způsobu organisace použití a vybavení speciálního dělostřeleckého letectva, které jsou založeny na bohatých válečných zkušenostech Sovětské armády.

Závěr

V tomto článku jsem se pokusil rozebrat nejdůležitější otázky bojového použití dělostřeleckého letectva a jeho spolupráce s dělostřelectvem.

K uvedeným otázkám je možno závěrem říci:

- Dělostřelecké letectvo ve srovnání s ostatními druhy pozemního dělostřeleckého průzkumu může pro svou schopnost manévru a bojové vlastnosti v mnohem kratší době vzhledem k ostatním dělostřeleckým průzkumným prostředkům splnit dané úkoly zvláště za vedení operace v nepřehledných situacích.
- Dělostřelečtí velitelé a štáby musí mít při plánování a organisování bojového použití dělostřeleckého letectva na paměti jako vedoucí myšlenku jeho hospodárné využití, a proto platí zásada usměrnit dělostřelecké letectvo na nejdůležitější směry a z nich na nejdůležitější cíle.
- Zpracování plánu použití dělostřeleckého letectva a provedení organisace součinnosti je však jen část zajištění dokonalé souhry; k tomu je třeba, jak potvrdily zkušenosti z Veliké vlastenecké války, organisovat ještě společný nácvik dělostřeleckého letectva s dělostřelectvem v době příprav operace, t. j. jak se štáby, tak i se střeleckými dělostřeleckými jednotkami a orgány dělostřeleckého měřického průzkumu, zejména se zvukoměrnými prostředky. Veškerá příprava a organisace dělostřelecké střelby s letcem musí být zaměřena na provádění úkolů v době co nejkratší.
- Velení dělostřeleckému letectvu musí být centralisované a nepřetržité, což je zabezpečeno styčným důstojníkem, spolehlivým spojením a vzájemnou včasnou informací.
- Zpravodajská oddělení velitelství dělostřelectva armády musí mít jak v období přípravy, tak v době vedení operace neustále jasný přehled o počtu vzletů provedených dělostřeleckým letectvem a jeho činnost usměrňovat.
- Velitelé, štáby a osádky dělostřeleckého letectva si musí uvědomit, že rychlé získávání zpráv, jejich včasné vyhodnocování a dodávání, prostě přesné plnění rozkazů v době co nejkratší ve prospěch dělostřelectva může tomuto dělostřelectvu zabezpečit splnění úkolů, jinak bude podíl dělostřeleckého letectva na úspěšném výsledku bojové činnosti dělostřelectva pochybný. Proto příprava osádek i štábů, jejich znalosti takтики a organisace vlastní i možného protivníka musí být dokonalé.
- Letecké štáby musí zabezpečit bojovou činnost dělostřeleckého letectva personálně i materiálně přidělením vhodných letišť v období přípravy operace. A tak, jako musí být dělostřeleckými štáby účelně naplánována bojová činnost dělostřeleckého letectva, musí letecké štáby přesně naplánovat i přesuny dělostřeleckého letectva výhodným letištním manévrem v době vedení operace, zvláště pro ty jednotky, které budou spolupracovat s dělostřelectvem za pronásledování, neboť jinak dělostřelecké letectvo nebude s to splnit své bojové úkoly.

— Boj s nepřátelským dělostřelectvem je velmi těžký a složitý, protože je nutno vyhledat a rychle zaměřit nepřátelské baterie, připravit základní prvky a organisovat řízení dělostřelecké palby. Ke splnění těchto úkolů přispívá značnou měrou dělostřelecké letectvo.

Generalissimus Stalin ve svých projevech nejdenněkrát zdůraznil velkou důležitost dělostřeleckého letectva v současné válce.

Sovětské dělostřelci i dělostřelecké letectvo za Veliké vlastenecké války prokázalo svou výtečnou kvalitu a úkoly na ně kladené splnilo. Zkušenosti o použití dělostřeleckého letectva svědčí o důležitosti jeho úlohy i o jeho růstu co do jakosti a počtu.

Je třeba, aby naši dělostřelečtí velitelé a jejich štáby věnovali bojovému použití dělostřeleckého letectva stejnou pozornost jako je tomu v Sovětské armádě a správně používali tohoto významného prostředku, opíraje se o zkušenosti z Veliké vlastenecké války.

Prameny :

1. Oper-I-1, Polní řád čs. branné moci.
 2. Let-II-6, Bojová činnost průzkumného letectva.
 3. Plukovník N. I. Demin, Obranná operace vševojskové armády.
 4. Generál-poručík J. Vosáhlo, Letecké zabezpečení průlomu a činnosti vojsk v operační hloubce.
 5. Sovětská služební kniha, Bojevoje priměnenie korektirovočno-razvedyvatelnoj aviacii, z r. 1943.
-